

DVD Jonge dieren worden groot

De DVD heeft een totale speelduur van 18 minuten en bestaat uit 2 delen.

deel 1: zoogdieren, geboorte kalf, lammetjes, biggetjes (8 min.)

deel 2: groter worden, uit een ei, nestblijvers, nestvlieders, de boerderij (10 min.)

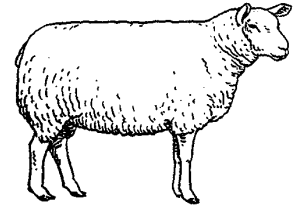
De DVD kan ook integraal (een 1x) afgespeeld worden, dit is een keuze in het menu.

Een korte toelichting bij de beelden

Deel 1

Zoogdieren, geboorte kalf, lammetjes, biggetjes (8 min)

- In de natuur krijgen de meeste dieren jongen in het voorjaar. Er is dan genoeg voedsel voor de jonge dieren om op te groeien. Dieren die door de mens als huisdier worden gehouden (hond, kat, cavia) en landbouwhuisdieren (koe, paard, geit, schaap) kunnen het hele jaar jongen krijgen. Ze worden al heel lang door de mens gefokt.
- Schapen en geiten worden nog wel verliefd in de herfst. De meeste andere boerderijdieren kunnen het hele jaar door verliefd worden. Je moet als jonge bok nog wel veel oefenen.
- De koe geeft veel meer melk dan nodig is voor het kalfje. Dit komt doordat de mens koeien fokt die veel melk geven.
- Het slijm uit de achterkant van de koe is van het vruchtvlies van het kalf. Het slijm maakt de geboortegang mooi glad voor een goede bevalling. Soms is een beetje hulp wel fijn. Het kalfje ligt in de goede houding met eerst de voorpootjes en daarop de kop. Het blauwe vlies om het kalf is het vruchtvlies, met daarin allemaal kleine bloedvaatjes. Het beetje bloed wat je ziet komt meestal ook van deze adertjes. Het kalfje is nog nat van het vruchtwater. Meteen na de geboorte likt de moederkoe het kalfje, zodat het gaat staan. Het likken bevordert ook de bloedsomloop. Na de bevalling zie je nog steeds slijm, de nageboorte (moederkoek) komt na de geboorte.
- Geiten en schapen krijgen meestal 2 of 3 lammetjes, maar ook wel eens 1, 4 of 5. Soms is de geboortegang best nauw voor een lammetje. Onder de buik van het lammetje zie je de afgebroken navelstreng nog bungelen. Dit droogt op en valt er na een paar dagen vanzelf af. Ook hier weer een slijmdraad uit de achterkant bij de moeder, de nageboorte moet er nog uit.
- Op de Haagse Stadsboerderijen worden geen biggetjes meer geboren. Deze beelden zijn gemaakt in Zoetermeer. De geboorte van het eerste biggetje duurt altijd iets langer, omdat de geboortegang moet worden opgerekt. De dikke navelstreng zit nog vast. Deze wordt niet afgeknipt, maar breekt uit zichzelf af op een zwakke plek. De boer ontsmet de navel met jodium. De navelstreng droogt op en valt eraf. Bij het tweede biggetje zie je meer bloed. Dit bloed is van de gebroken navelstreng van een biggetje ervoor. Iedere big heeft een eigen speen (tepel) om melk uit te drinken. Dit wordt de eerste dag bepaald, de sterkste big veroverd meestal de speen met de meeste melk.

Deel 2

Groter worden, uit een ei, nestblijvers, nestvlieders, de boerderij (10 min.)

- In de knuffelhoek op de stadsboerderij zitten konijnen en kippen bij elkaar. De grote kippen (Brahma's) zijn heel gemakkelijk te aaien. De kuikens (geen Brahma's) zijn uitgebreed in een broedmachine. De lamp boven de groene bak zorgt voor de warmte.
- Het duurt ongeveer een uur voordat een kuikentje zich uit het ei bevrijdt. Dat kost veel kracht en het kuiken is dan ook helemaal uitgeput.
- De kip gaat ongeveer 1-2 dagen door met broeden. Soms komen de eieren niet allemaal uit. Het ei is dan niet bevrucht of de vrucht is vroegtijdig afgestorven.
- De kuikens die je op de stadsboerderijen ziet zijn allemaal met de broedmachine uitgebreed. De eieren komen van fokkers van speciale kippenrassen en de kuikens gaan later ook weer terug naar deze fokkers.
- Op de Haagse stadsboerderijen worden geen jonge konijnen meer geboren. Deze beelden zijn gemaakt bij iemand thuis. Een konijn trekt haren uit haar eigen vacht en

maakt daarmee een zacht nestje voor de jongen. Normaal gesproken moet je pasgeboren konijntjes niet aanraken. De moeder vindt ze dan vreemd ruiken en bijt ze dan soms dood. Dit konijn doet dat niet.

- De jonge cavia's zijn 3 dagen oud. Vraag altijd even aan de boerderijbeheerder of je een cavia of konijn mag aaien.
- Op de boerderij is vanaf begin april een bak met kikkervisjes te zien. U kunt ook in de klas een bakje met kikkervisjes laten zien. Neem daarvoor contact op met uw consulent van Milieueducatie

Nabespreking DVD

- * Wie heeft er wel eens een bevalling op de stadsboerderij of ergens anders meegemaakt? Wat vond je daarvan?
- * Welke dieren krijgen in het voorjaar jongen? (schapen, geiten, vogels) Waarom is dat?
- * Op de boerderij zijn ieder jaar weer jonge dieren. Waarom wil de boer dat? (vervanging van oude dieren die niet meer produceren en dan geslacht worden) Een melkkoe moet eerst een kalf krijgen voordat ze melk gaat geven, biggetjes, ramlammetjes en stierkalfjes leveren vlees.
- * Zou je zelf wel zo'n klein biggetje of lammetje in huis willen hebben? Waarom kan dat niet?

Waarom krijgen dieren jongen?

Boerderijdieren of productiedieren worden gehouden voor producten zoals melk, wol, eieren of vlees. De dieren moeten ieder jaar jongen krijgen om de productie op gang te houden.

Soms worden boerderijdieren ook als huisdier gehouden om er plezier van te hebben zoals dwerggeiten en hangbuikvarkens. Het paard, dat vroeger gebruikt werd om landbouwmachines te trekken, wordt nu gebruikt als rijdier en voor de sport.

Dieren uit de natuur; zoals vogels, kikkers en muizen krijgen ieder jaar jongen en wel meestal in het voorjaar. Dit is om de soort in stand te houden. Er gaan dieren dood door ouderdom en ziekte of ze worden opgegeten.

Huisdieren houden we omdat we ze lief vinden. Om ze te knuffelen, ermee te aaien en te spelen. Of gewoon om ernaar te kijken. Soms zijn ze handig omdat ze ons beschermen (hond). Er zijn mensen die met hun huisdier naar (schoonheids)wedstrijden gaan. Deze dieren krijgen jongen omdat mensen ze willen verkopen..

